

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 11386-2023

Medewerker	:	Jaring Walta
Team	:	Beheer Openbare Ruimte
Datum	:	10 maart 2023
Portefeuillehouder	:	wethouder M. Blind

<p>BIJLAGEN:</p> <p>☒ Actualisatie MJIP 2023 met jaarlijkse lasten zaak 10819-2023</p> <p>☒ Totaaloverzicht kapitaallasten 2023 zaak 10819-2023</p>
<p>AFSTEMMING MET</p> <p>☒ team Bedrijfsvoering</p> <p style="padding-left: 20px;">☒ financieel</p>
<p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p>
<p>ONDERWERP</p> <p>Actualisatie Meerjarig Investeringsplan (MJIP) 2023-2028</p>

ADVIES AAN burgemeester en wethouders

1. In te stemmen met het geactualiseerde MJIP 2023-2028;
2. Bij de 1^e berap 2023 cf. eerdere college besluiten de verhoging van krediet kerkplein (10674-2023) van €181.570, de verhoging Kortricklaan 55534-2022 van € 75.000 en de vervanging van armaturen van (59798-2022) van € 721.475 te autoriseren;
3. De kapitaallasten voor de nieuw opgenomen investeringen in het MJIP als gewenst nieuw beleid af te wegen in de kadernota 2024-2027.
4. Vrijvallende kapitaallasten 2023 en 2024 toe te voegen aan een bij de 1^e berap nieuw in te stellen reserve MJIP.

SAMENVATTING

Het MJIP geeft een integraal en meerjarig overzicht van de investeringen in de fysieke infrastructuur/openbare ruimte van de gemeente. Hiervoor zijn investeringen nodig die als kapitaallast worden begroot. Het MJIP stellen we elke 2 jaar bij. In april 2022 heeft het college ingestemd met een aanpassing van het Meerjarig Investeringsplan (MJIP) 2022-2028. Deze tussentijdse aanpassing was noodzakelijk als gevolg van een vertraging in de uitvoering van projecten door met name de Oekraïne-crisis. Nu heeft de tweejaarlijkse actualisatie van het MJIP plaatsgevonden waarbij ook nieuwe projecten zijn toegevoegd. De financiële gevolgen van het geactualiseerde MJIP worden verwerkt in de 1^e bestuursrapportage 2023 en de Kadernota 2024-2027.

INLEIDING

Het vastgestelde MJIP is nodig om integraal keuzes te kunnen maken en financiën (kapitaallasten) beschikbaar te stellen. Dit geldt op alle niveaus: ambtelijk (teams BOR en PMA), college en raad.

De reden van een MJIP is om investeringen in de openbare ruimte voorzienbaar/voorspelbaar te maken en zo op een verantwoorde manier te beheren. Reconstructies en vervangingen en hiermee investeringen in de openbare ruimte zijn nodig om het functioneren van de openbare ruimte, de veiligheid en het beheer en onderhoudsniveau te kunnen waarborgen waarmee mede invulling wordt gegeven aan de bestuurlijke focus Wonen. Het MJIP wordt tweejaarlijks geactualiseerd.

Vooruitlopend op deze tweejaarlijkse actualisatie, heeft de Oekraïne-crisis ons in april van het vorige jaar gedwongen tot een tussentijdse aanpassing van het MJIP, zowel planmatig als financieel. Nu heeft de geplande tweejaarlijkse actualisatie van het MJIP plaats gevonden.

BEOOGD RESULTAAT

Het op basis van de huidige inzichten vaststellen van een haalbare uitvoeringsplanning en financiële dekking voor de noodzakelijk geachte projecten in het MJIP 2022-2028.

Besluitvorming is nodig voor de nieuwe projecten in het kader van de vervanging van beschoeiingen en het Strategisch Verkeersveiligheidsplan uit te kunnen voeren en de kapitaallasten behorende bij deze projecten mee te nemen in de afweging van de kadernota.

We beogen een positief besluit zodat de kapitaallasten opgenomen kunnen worden in de exploitatiebegroting en we middelen beschikbaar hebben om de projecten voor te bereiden en uit te voeren.

Tot slot beogen we een structurele andere manier van financieren door vrijvallende kapitaallasten in het fysieke domein weer beschikbaar te stellen voor het aangaan van nieuwe kapitaalinvesteringen in hetzelfde fysieke domein.

KADER

- Besluit begroting en verantwoording (BBV);
- Notitie waardering en afschrijving, welke als onderlegger bij de uitwerking van dit vraagstuk gebruikt wordt. Dit betreft het beleid hoe met activa wordt omgegaan in aansluiting tot een recente notitie BBV "onderhoud kapitaalgoederen";

ARGUMENTEN

De inhoudelijke argumentatie waarom het noodzakelijk is de geplande projecten uit te voeren is ongewijzigd ten opzichte van de bestuurlijke besluitvorming in 2020 (zaak 15988-2020). De uitvoering van projecten is noodzakelijk gelet op één of meerdere van onderstaande factoren:

- Technische noodzaak;
- Veiligheid;
- Als gevolg van gewijzigd gebruik van de openbare ruimte;
- Esthetisch;
- Klimaatadaptatie.

In de bijgevoegde, tweejaarlijkse actualisatie van het MJIP onderscheiden we drie zaken:

1. In de bijlage zijn de witte en blauwe regels reeds geaccordeerd bij de vaststelling van het aangepaste MJIP in april 2022.. De benodigde financiën zijn hiervoor ook opgenomen in de meerjarenbegroting. Van een aantal van deze projecten is het jaar van uitvoering/afronding van het project een jaar doorgeschoven (geel gemarkeerde jaartallen in de kolom "jaar uitvoering". Hierdoor drukken de kapitaallasten van deze projecten pas een jaar later op de begroting dan was voorzien.
Voor de blauw gemarkeerde projecten is via een collegebesluit al het krediet verstrekt en is de voorbereiding opgestart, danwel het project reeds in uitvoering
2. Voor een tweetal projecten heeft uw college reeds besloten gelden middels het MJIP beschikbaar te stellen. In het geactualiseerde MJIP zijn deze projecten rood/roze gemarkeerd.

- Een extra krediet voor de reconstructie van het Kerkplein te Olst als gevolg van de hoge kostenstijgingen van de afgelopen twee jaar;
 - Het vervangen van armaturen van de openbare verlichting. Hiervoor is reeds besloten om in 2023 een totaal krediet beschikbaar te stellen van €721.475, - , de kosten van de vervangingen op te nemen in het MJIP en de kapitaallasten hiervan vanaf 2025 te verwerken in de Kadernota 2024-2027.
3. De groen gemarkeerde regels betreffen nieuwe projecten/investeringen waarvoor de benodigde middelen conform collegebesluit nog moeten worden afgewogen bij de kadernota 2024-2027. Dit betreft in volgorde van prioriteit;
- De renovatie deklagen van diverse wegen;
 - Uitvoering van de maatregelen voortvloeiend uit het Strategisch Verkeersveiligheidsplan (SVVP), jaarlijks vanaf 2024;
 - De renovatie beschoeiingen langs waterpartijen waarvoor investeringen benodigd zijn in 2024, 2025, 2026 en 2027;
 - De aanleg van een fietsverbinding over het sportpark Wijhe en een fietsbrug over de Wetering als ontsluiting van het SPOC terrein, (dit voorstel is nog niet inhoudelijk in het college behandeld maar in ver gevorderd stadium en onderhandeling met de vereniging).

DRAAGVLAK

Het voorstel heeft draagvlak bij de financiële adviseurs.

DUURZAAMHEID

Het MJIP biedt de mogelijkheid om per project duurzaamheid een goede positie te geven. Door de integrale benadering brengen we per project de kansen in beeld om werk met werk te maken: technische maatregelen koppelen aan klimaatmaatregelen. Denk aan een traditioneel riool vervangen voor een gescheiden stelsel en direct ruimte zoeken in het groen voor infiltratie/berging van regenwater en/of het planten van bomen om hitte stres tegen te gaan en CO2 te reduceren.

RISICO'S (financieel/juridisch)

In de afgelopen twee jaar hebben we te maken gehad met een exceptionele stijging van de kosten voor bouwmaterialen, grondstoffen, brandstof en arbeid als gevolg van de COVID-pandemie en de Oekraïne-crisis. In april 2022 is bij de aanpassing van het MJIP een extra kostenstijging van 10% meegenomen. Het laatste half jaar lijken te kosten zich weer te stabiliseren. Voor de komende jaren is uitgegaan van een stabilisatie van de kostenstijging en wordt er (voorlopig) rekening gehouden met een inflatie van 2% per jaar.

De haalbaarheid van de voorgestelde planning kan beïnvloed worden door verder oplopende achterstanden van de nutsbedrijven door de oplopende vraag naar woningbouw en de gevolgen van de warmtetransitie.

Om dit risico te beheersen vindt er via de reguliere P&C cyclus verantwoording over de voortgang plaats. Op basis van de cyclus kan vervolgens de planning worden bijgesteld en opnieuw vastgesteld.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

De financiële consequenties voor de komende jaren zijn aangegeven in onderstaande tabel.

BUDGETTAIR KADER ONTWERP BEGROTING 2024-2027					
Overzicht kapitaallasten investeringen MJIP gereserveerd	2023	2024	2025	2026	2027
Gereserveerde kapitaallasten begroting 2023-2026	52.563	171.075	270.380	287.788	336.848
Gereserveerde kapitaallasten	52.563	171.075	270.380	287.788	336.848
Overzicht kapitaallasten investeringen MJIP	2023	2024	2025	2026	2027
basis herziene planning, MJIP 08-03-2023 JW		66.121	179.122	224.155	271.916
basis herziene planning, MJIP 08-03-2023 JW		2.640	61.535	60.789	60.042
Kapitaallasten basis nieuwe planning	-	68.761	240.657	284.944	331.958
Restant gereserveerde kapitaallasten incl. besluitvorming	52.563	102.314	29.723	2.844	4.890
Nieuw opgenomen in MJIP, af te wegen bij kadernota 2024-2027			-18.663	-98.367	-111.491
TOTALEN	52.563	102.314	11.060	-95.523	-106.601
Hoogte Reserve MJIP	52.563	154.877	165.937	70.414	0
Totaal bij te ramen	0	0	0	0	-36.187
Totale investeringen (incl. inflatie)					
Reeds geaccordeerd met MJIP 2022		6.772.149			
Nieuw opgenomen in MJIP, dekking geaccordeerd		787.465			
Nieuw af te wegen investeringen kadernota 2024-2027		2.962.850			
Totaal		10.522.464			

In 2023, 2024 en 2025 hebben we als gevolg van het doorschuiven van een aantal projecten te maken met vrijvallende kapitaallasten. Dit betekent niet dat hiermee deze middelen niet meer nodig zijn. Het betekent alleen opschuiven van geplande reconstructies verder op in de tijd. Door het opschuiven van projecten betekent ook dat een deel van de benodigde kapitaallasten buiten de scope van de huidige meerjarenbegroting 2024-2027 komt te vallen. Dit levert ruimte op in de reeds geraamde kapitaal lasten in de jaren 2023-2027. De kapitaallasten in 2023, 2024 en 2025 jaren zijn lager dan de reeds gereserveerde kapitaallasten. Hierdoor kunnen projecten toegevoegde en nieuwe projecten de eerst komende jaren geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd.

In nauw overleg met financieel adviseurs wordt geadviseerd om de vrijvallende kapitaallasten toe te voegen aan een nieuw in te stellen reserve MJIP. Deze reserve kan dan weer ingezet worden om de hogere kapitaallasten in de jaren erna (deels) te dekken (geel gemarkeerde regels).

Indien de nieuw opgenomen investeringen worden geaccordeerd betekent dit voor de Kadernota 2024-2027:

- 2023 vrijval kapitaallasten ad € 52.563,- , toe te voegen aan reserve MJIP
- 2024 vrijval kapitaallasten ad € 102.314,- , toe te voegen aan reserve MJIP
- 2025 vrijval kapitaallasten ad € 11.060,- , toe te voegen aan reserve MJIP
- 2026 tekort kapitaallasten ad € 95.523,- , te dekken uit reserve MJIP
- 2027 tekort kapitaallasten ad € 106.601,- , deze kan deels gedekt worden uit reserve MJIP en extra bedrag van € 36.187,- bij te ramen bij Kadernota 2024-2027.

Het instellen van een reserve is geoorloofd vanuit de BBV regels aangezien de reservering gekoppeld is aan concrete projecten en vastgestelde uitvoeringsprogramma's die schuiven in de tijd.

Voordeel van het instellen van een reserve MJIP is dat sterke schommelingen in de begroting, als gevolg van doorschuiven of uitlopen van projecten, worden voorkomen.¹

Een nadeel van instellen van een reserve zou kunnen zijn dat middelen zonder duidelijke bestemming of concreet plan jaarlijks worden doorgeschoven en daarmee onbeschikbaar zijn om andere tegenvallers in de begroting op te vangen of andere doelen te financieren.

Het instellen van een reserve voor het MJIP is reeds voorgesteld in 2020 (zaaknummer 15998-2020) met aanvulling hiervoor een goed proces voor de spelregels en bewaking op te zetten. Deze spelregels zijn

¹ Doorschuiven of uitlopen van projecten is gevolg van toename leveringsproblemen van materialen, wachttijden van NUTS partners en situatie op de arbeidsmarkt.

neergelegd in de Nota reserves en voorzieningen. Hier onder een weergaven van uitgangspunten en bevoegdheden.

Uitgangspunten:

In de vastgestelde Nota reserves en voorzieningen 2021 (raadsbesluit 31 mei 2021) zijn onderstaande uitgangspunten voor het instellen, opheffen, wijzigen, toevoegingen en onttrekkingen aan reserves, bepaald:

1. Het instellen, wijzigen of opheffen van (bestemmings)reserves moet altijd via een raadsbesluit inclusief begrotingswijziging plaats vinden.
2. De benaming van nieuwe of te wijzigen bestemmingsreserves moet duidelijk zijn, waarbij het doel van de reserve tot uitdrukking komt.
3. Bestemmingsreserves kunnen enkel worden gevormd voor concrete door de raad vast te stellen doelen.
4. In het raadsvoorstel voor het instellen van een nieuw bestemmingsreserve wordt ingegaan op de koppeling met het programma of product, het doel, de benodigde maximale en minimale omvang, de grondslag voor de mutatie van de reserve en de verantwoording.
5. De dotatie en onttrekkingen aan de (bestemmings-)reserves vinden altijd plaats via resultaatbestemming en lopen niet via de baten en lasten van de reguliere producten.
6. De dotatie en onttrekkingen aan de (bestemmings-)reserves moeten altijd in lijn zijn met de Nota Reserves en Voorzieningen 2021.
7. De reserve wordt opgeheven als het doel van de reserve niet meer actueel is.
8. Wanneer reserves worden opgeheven, moet het saldo ten gunste van de Reserve Nader te bestemmen middelen worden gebracht tenzij de raad aan dit saldo een andere bestemming geeft.

Bevoegdheid reserves:

Volgens het BBV moeten toevoegingen en onttrekkingen aan reserves altijd plaatsvinden via resultaatbestemming. In het overzicht van baten en lasten wordt onderscheid gemaakt tussen geraamd/gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten (resultaat programma's en producten zonder reservemutaties) en het geraamd/gerealiseerd resultaat(resultaat na reserve mutaties). De resultaatbestemming (dotaties en onttrekkingen reserves) is een bevoegdheid van de raad. Alle stortingen in en onttrekkingen aan reserves vereisen dus de goedkeuring van de raad:

De goedkeuring kan plaats vinden:

1. De Nota Reserves en voorzieningen (structurele mutatie zoals de voorziening afvalstoffen waarbij het voordelige of nadelige exploitatiesaldo muteert in de voorziening);
2. De vaststelling van de begroting;
3. Een tussentijdse begrotingswijziging via raadsbesluit of tussentijdse rapportage;
4. Vaststelling van de jaarrekening

Uit: Nota Reserves en voorzieningen 2021 Olst-Wijhe pag. 6 en 8.

Deze voorwaarden zijn ingevuld door de wijze waarop het MJIP tweejaarlijks wordt geëvalueerd en geactualiseerd in aanloop naar een kadernota.

De werkwijze is als volgt: de lopende projecten worden geactualiseerd zowel op doorlooptijd als op planning. Bestuurlijk opdrachtgever en ambtelijk opdrachtgever worden op basis van voortgangsrapportages op de hoogte gehouden van het verloop. Bij afwijking van projectplan volgt een voorstel tot bijstelling richting college over het specifieke project. De financiële gevolgen worden verwerkt in het MJIP bij de volgende actualisatie.

Nieuwe projecten worden opgenomen na inhoudelijke behandeling in het college van het voorstel hiervoor. De financiële effecten worden opgenomen in het MJIP onder voorbehoud van integrale afweging bij de eerst volgende kadernota.

AANPAK/UITVOERING

De ambtelijk opdrachtgever en de projectleider zijn verantwoordelijk voor het tijdig opstarten en voorbereiden van de projecten binnen de afgesproken kaders zoals planning en financiële kaders. Na vaststelling van deze adviesnota zullen de financiële gevolgen respectievelijk in de BERAP en kadernota worden verwerkt.

Per genoemd project wordt een project startdocument opgesteld. In dit startdocument is het project in meer detail uitgewerkt, worden mogelijke knelpunten en stakeholders geïnventariseerd en worden naast de financiële kaders ook de technische kaders en uitgangspunten opgesteld. Project startdocumenten worden aan het college voorgelegd ter besluitvorming.